

**ชื่อโครงการวิจัย การศึกษาพัฒนาการและบริบทที่เกี่ยวข้องของงานนาฏกรรมล้านนา เพื่อสร้างสรรค์
นาฏกรรมล้านนาและเพิ่มคุณค่าทางการท่องเที่ยว**

ชื่อผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มาณพ มานะแรม

หน่วยงาน สาขาวิชาศิลปะการดนตรีและการแสดง ภาควิชาศิลปะไทย คณะวิจิตรศิลป์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เดือน/ปีที่ทำวิจัย พฤษภาคม 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล พัฒนาการหรือบริบทที่เกี่ยวข้องด้านนาฏกรรมล้านนาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และการศึกษาถึงปัจจัยหรือผลกระทบระหว่าง นโยบายการท่องเที่ยวกับนาฏกรรมการแสดงล้านนา ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลจากการศึกษา วิจัยมาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏกรรมการแสดงล้านนาชุดใหม่ เพื่อจะได้ตอบสนองความต้องการของสังคมปัจจุบันและธุรกิจการท่องเที่ยวได้อย่างมีทิศทางตลอดทั้งยังเป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีในสายตาของนักท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่า นาฏกรรมล้านนามีประวัติและพัฒนาการติดต่อกันมายาวนาน โดยสามารถแบ่งกลุ่มต่างๆออกได้ ดังนี้คือ นาฏกรรมในราชสำนัก(คุ้มหลวง), นาฏกรรมของชาวบ้าน, นาฏกรรมจากสถาปนิกบ้านผู้สถานภาพของศิลปินล้านนา, นาฏกรรมล้านนากับการก้าวสู่โลกสมัยใหม่, นาฏกรรมล้านนากับการท่องเที่ยว และในพัฒนาการจากกลุ่มต่างๆเหล่านี้ทำให้ทราบว่านาฏกรรมล้านนาในช่วงสมัยแห่งการท่องเที่ยว ได้ฟื้นคืนกลับมาปรับใช้สังคมในบริบทต่างๆ ได้อย่างมีชีวิตชีวา และมีทำที่ว่าจะพัฒนาต่อเนื่องไปอย่างไม่หยุดยั้งไร้ขีดจำกัด แต่ทั้งนี้ในการสร้างสรรค์งานนาฏกรรมล้านนาชุดหลังๆก็ได้มีตัวแปรหรือผู้เกี่ยวข้องหลายประการ ที่มีอิทธิพลต่อศิลปินหรือผู้สร้างสรรค์ผลงาน อาทิ การศึกษาหรือภูมิความรู้ของผู้สร้างสรรค์ ระยะเวลาอันมีจำกัดของนักท่องเที่ยว รสนิยมความชอบหรือไม่ชอบจากเจ้าของกิจการ รสนิยมการเสพงานนาฏกรรมของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ฯลฯ และสิ่งต่างๆเหล่านี้ได้เป็นแนวทางต่อการทำผลสำรวจเพื่อพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานนาฏกรรมชุดใหม่ขึ้นมา โดยสรุปแนวทางเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานได้ดังนี้ “ ผลงานการสร้างสรรค้ขึ้นมาใหม่นั้น ควรบอกเล่าเรื่องราวในตัวเองได้อย่างมีคุณค่าและมีกลิ่นอายความเป็นล้านนา ตลอดทั้งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่น สวยงาม ”

จากแนวทางนี้ จึงเกิดแนวคิดและแรงบันดาลใจต่อการสร้างสรรค์ผลงานนาฏกรรมการ “ฟ้อนช้าง” ขึ้นมา ทั้งนี้เพื่อผู้ชมจะได้สัมผัสกับการฟ้อนรำที่ประดิษฐ์หรือสร้างสรรค์มาจากลีลาท่าทางอันสวยงามของ

ช้าง นอกจากนี้ผู้ชมจะได้เกิดการตระหนักถึงคุณค่าของช้างที่มีความสำคัญต่อสังคมและวัฒนธรรมหรือ
สิ่งแวดล้อมของไทยมาเป็นเวลาช้านาน โดยหลังจากการนำเสนอและเผยแพร่ผลงาน นาฏกรรมการฟ้อนช้าง
ก็มีเสียงการตอบรับที่ดีและถูกกล่าวขาน ถึงเรื่องความงดงามของลีลาท่าฟ้อน บทเพลงอันไพเราะ ไปจน
ตลอดถึงความอลังการของเครื่องแต่งกาย หรือทำให้คนดูรู้สึกได้ ถึงความสง่างามปะปนไปกับความน่ารัก
ของช้าง นอกจากนี้ผลสำเร็จที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือ การฟ้อนช้างสามารถกระตุ้นจิตสำนึกหรือจุดประกาย
ความคิดเรื่อง การพัฒนาและการต่อยอด ให้กับกลุ่มนักแสดงรุ่นใหม่ๆ ที่จะต้องมีความพร้อมต่อการเปิดรับ
ความรู้และปรับตัวเองให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกยุคปัจจุบัน

ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะประโยชน์ในเชิงวิชาการต่อนักศึกษา นักวิชาการ
และบุคคลที่มีความสนใจในการสร้างสรรค์การแสดงหรือการฟ้อนรำอันมีรากฐานที่พัฒนามาจากรากเหง้า
ทางวัฒนธรรม